زریانێک و داستانێک و دیوانێک

پێشکەشە:

بە هەستیار و هاوڕازی برا و خوشکی گەورەی ئەوانەی لە بەرگەکەدا ناویان هاتووە .. لەوانیشەوە پێشکەشە بە هاوڕێ شاعیر و ڕۆشنبیرەکانی باوکیان لە هەردوو ڕەگەز.

جەمال شارباژێڕی
بەریتانیا / ٢٠١١

کامەران

١٩٨٧/١/١٦

کورد ئەڵێ :
دۆست ئەوەیە کە بتگریەنێت
دوژمن ئەوەیە پێت پێبکەنێت
••••
سەرەتا : -
چاوم هەڵێنا دیم ئەم میللەتە
دیمەنی ژینی قەنارە و پەتە
گوێم بە دەنگی ئاخ زرنگایەوە
دەمم بە هاوار هەڵهێنایەوە
بۆیە هەر ئەبێ پشکۆی تۆڵە بم
قوربانی خاک و هی ئەم خۆڵە بم
– کامەران –

– ١ –

ژمارە (یەک) ی دەستە خوشکی (ژین) گۆڤاری (هیوا)
ئەم گوڵە ئاڵە شەش هەلاڵەیەی
وەکو قردێلە دابوو لە قژی
دڵدارەکانی دیداری هیوا

بە پەرۆشەوە گوتیان ئافەرین
دەم خۆش بۆ خۆت و شیعرت ، هەر بژی
توخوا کامەران شیعر و هەر هی وا
****

– ٢ –

لە حەوتەم پلەی پەیژەی پەنجا دا
سامالْ تۆرا بوو
قوڕی خەست و خۆلْ لە سەر و قژی زەردی خۆر دابوو
قوڕی خەست و خۆلْ
شاری گرتە کۆلْ
پیرمەسوور جەستەی جوانەمەرگانی
لە فرمێسکا .. شت
چوارباخ باوەشی بۆ ئێسک و خەم و ئازار گرتەوە
بە سەرگەردانی
گلێنەکانی شەو لە ئێشکا ڕشت
****

ئازار هۆگری لاوانەوە بوو
کەنار چاوەڕێی پەرانەوە بوو
یەکەم وێنەگر بە کامێراکەی بیری ئەو کاتە
لاوانەوەکەی کامەران بوو بۆ ئەو مەرگەساتە
ووتی : -
" ئەی فرمێسکی لێلْ بلەرزە
لە عەزرەت باران و تەرزە "

- ٣ -

ئەی جەمیلە
سەڵاو لە ئاگر و ژیلە..
جەمیلە کیژۆڵەیەکی وولاتی ملوێن شەهیدی
زریان و خوێن و ئاگر بوو

جەمیلە شۆڕشگێڕێکی لە پێناوا دیل و بەندی
خۆ ڕاگر بوو
دەنگی ناڕەزایی هەموو مرۆڤایەتی گرتەوە
هەردەم و گەرووی ناسک و خنجیلە بوو
دەی ووتەوە و دەی ووتەوە
داخوازی بۆ ئازاد بوونی جەمیلە بوو
کامەرانیش ..
وەک نوێنەرێکی ئازادی خوازانی کورد
دژی ئەوانەی باوەڕیان بە باستیلە
هاواری کرد
" ئەی جەمیلە .. سەڵاو لە ئاگر و ژیلە "
هەروەکوو چۆن
بۆ " نادیە "
هاواری کرد
ئەو دروشمی ئازادی یە
بۆچی دیلە ؟!

- ٤ -

کامەران پاک بوو پیاو چاک بوو
ڕۆڵەی خاک بوو بیر ڕووناک بوو
" مەحمود هەژار " ی هاوەڵی بە شایەتە
ئا ئەوەتە
کامەران گیرفان بەتاڵ بوو
بەڵام نەفسی دەوڵەمەند و بەرز و زاڵ بوو
" عەلی بۆسکانی " شایەتە
ڕەچەتەکانی پزیشک و دەرمانخانەکان شایەتن
- " ئەستێرە " و " ماردین " – شایەتن
قوتابیەکانی زانکۆی
نزیکی خۆی بە شایەتن

کورسی پاسەکانی ڕێگای " تووی مەلیک " و
" هەوارە بەرزە " شایەتن
باوکە جگەر کون بووەکان
یادیان بەخێر بە شایەتن
کامەران ڕاست و دڵسۆزی نەوەکەی بوو تا کۆچی کرد
شیعرە ئاگرینەکانی بەشایەتن
کە سامانێکی بە نرخ و فەڕن بۆ کورد

- ٥ -

بەڵام لە ناخی ناخەوە
بە داخەوە
لەبەر ناکۆکی و خۆخۆیی ئاخ نەپرژاین
لەگەڵ زامەکانیا نەژیاین
تا لاپەڕەی ژیانی هەڵدرایەوە
ئەمەکمان بۆ نەدرایەوە
نەک تەنها چاپخانەیەکمان
بە ناویەوە ڕەوا نەدی
نەک هەر لەوحەی خوێندنگایەکمان نەدایە
نە هۆڵێک و شانۆیەک و نەک شەقامێک
نەک ئوتێلێک ، سینەمایەک جێ ئارامێک
نەک نامە خانەیەک ، ناوەکەی وەک گوڵ لە یەخەی بدایە
بەڵکو لێی کەوتینە - بەدی –
بەڵکو نازناوەکەشیمان زوو لێ دزی
وامان لێکرد پەنا بەرێتە بەر " موکری "
نەک هەر نەپرژاین ئازاری کەم کەینەوە
ئاورێک لە هەڵوێستەکانی بدەینەوە
بەڵکو کەوتینە " تانە " لێی
بۆچی ئێستا شیعر نالێی ؟

دەمان ووت .. وشک بۆتەوە !
پەری شیعری بیر چۆتەوە !
لێ چۆتەوە !!

- ٦ -

ئێمەی پێشێل کەرانی ڕەنج
ئێمەی خۆ گێل کەر
ئێمەی خۆ کەڕکەر
ئێمەی خۆ بێهەستکەر بێ بەنج
ئێمەی بە ئەنقەست چاونوقێن
لە ئاست بەری شەونخوونی
ئێشکی تا دیدەی شەبەق هێن
ئێمەی ڕاست و چەپێک هێنەر
بەسەر کاری ڕەسەنایەتی پەسندا
ئێمەی من بە گژ تۆدا چووی
تۆ و ئەو بە گژدا چووی مندا
ئێمەی پەڵە و لەکە بە ناڕەوا بۆ یەکتری هاوێژ
ئێمەی لامان گوناهـ و تاوان و کفرە
گوێی ڕاستی بێژ
ئێمەی بازرگانی بە ناوی ئەدەبە وە
هەر بۆ ڕاوێژ
کوشتەی ناوبانگ و نووسینی بێ کاکڵی
دوور و درێژ
ئێمەی لە یەکتر گرژ بووی سوور بووەوە
هەر بە ناوی ئەدەبەوە
یان پشت تێکردنی بەو پەڕی
ناڕەزایی و غەزەبەوە !
ئێمەی یەک نا !!
ئێمەی دوو نا

سێ نا .. دە ڕووی
جبەی تەقەڵی قەڵب بۆشانی یەک درووی
بگرە .. تا پەنجە ڕاکێشان .. بۆ ئابڕووی
یەکتر تکێن
هەی خۆمان هەر بە خۆمان بین
- ناورد بین -
پاڵەوانی دەست و مەچەک و قەڵەمی یەکتر شکێن !

- ٧ -

بەڵێ ئێمە .. ئێمەی بنووس !
ئێمەی ڕۆژنامە و گۆڤار نووس !
ئێمەی زمان شیرین و لووس !
ئێمەی خۆشەویست و خۆ هەڵکێش
خۆ بە زل زان .. خۆ تێ هەڵکێش
ئێمەی لە بریتی قەڵەم تێڵا هەڵگر
بۆ شکاندنی گوڵدانی دڵی یەکتر
ئێمەی لەگەڵ بەرخاشین و گورگاشایی !!
لە گشت دیزەیەکدا ئەسکوێ
بۆ پڕ بوونەوەی .. بۆشایی
سا ، لە هەر کوێ !
ئێمەی باخەڵ و باوەش و گوێ گرەوە
بۆ شاباشێ
بۆسوپاسێ ، بۆ پاداشێ
ڕۆژانە بێ ، مانگانە بێ ، هەفتانە بێ
ناشێ نەبێ ، نەبێ ناشێ !!
ئێمەی فێری ئەم گرەوە
هەر وەرگرە و وەرگرەوە

- ٨ -

ئێمەی نرخی ئەدیب نەزان " هەتا " نەمرێ
کە مردیش دوو فرمێسکی بۆ هەڵدەڕێژین
ئەویش لە ڕۆژنامەیەکدا .. گۆڤارێکدا
دەیگۆڕینەوە بە کرێ
سێ چوار پێکی پێ نۆش دەکرێ
لە بارێکدا

●●●●

ئێمەی کامەرانی خاک و وولات پەروەر
باخەوانێکی زانکۆمان ، بەرهەم گەوهەر
تۆوی خۆشەویستی چێنەر
تا لە ژیندا بوو خستەبەر
تانە و تەشەر
ئێستاش دەستی پەشیمانی
بە ئەژنۆماندا دەکێشین
هەناسەی بۆ هەڵدەکێشین

تێبینی :

• مەحمود هەژار و عەلی بۆسکانی کە ناویان هاتووە ، لە چلەکەیدا لە هۆڵەکەدا دانیشتبوون .

• دوای ئەم بڵاو بوونەوەی ئەم شیعرە ، لە زانکۆی سەلاحەدین دا هۆڵێکی بە ناوە وە ناو نرا.

- بۆچ - ؟

١٩٦٣

سەگینە بۆچ پێم دەگەڤن
خۆ من دز نیم
بە خوا چاو برسی و چاو بز نیم
بۆچی بەوانە ناگەڤن ؟
کە گیرفان و ماڵان دەبڕن
لە بنکەوە گوڵان دەبڕن
••••
بچن بەوانە بگەڤن
کە کتێبی مێژووی شیعرەکانم دەدڕن
لە ئاهەنگی شیوەنمدا هەڵدەپەڕن
لە ئاست هاواری ژێر دەستە و
بێ دەستەڵاتاندا .. کەڕن
••••
سەگینە قاچی من مەگرن
بڕۆن دەست لە من هەڵگرن
کەڵبەتان .. تیژ بکەنەوە
نۆکەری جۆکەر هەڵبڕن
••••

لاچن سەگی سەگبابینە ، نەبا عەسکەر
شەقام پیسکەر
تێم بئالێن ، قۆڵبەستم کەن
غەرقی گەرداوی خەستم کەن
کرێکاری نۆرەی تا شەبەقی شەوم
لێم گەڕێن با بڕۆمەوە
بۆ کاتژمێرێک بخەوم
هەرچەند خەو ناچێتە دیدەم
هەرچەند هەرچی ڕەنجێ دەیدەم
گەرمی ناکاتەوە ، گەدەم
مووچەی مانگانەم ناگاتە
مێزی شەوێکی ئاهەنگی بەگی سەردەم
ڕەنجی ساڵێکم ناکاتە
شەوێکی مەلهای لۆرتێکی
دانسی ڕەنگاو ڕەنگ لە بەردەم

●●●●

سەگینە منیش وەک ئێوە
ئێشک دەگرم
ناشبێت دانیشم ، بە پێوە
وەنەوز وباوێشک دەگرم
ئیتر بۆچی دەگەڤن پێم
پێم ناڵێن چیتان .. دەوێت لێم ؟!

پەیامی هەست – م

١٩٦٧

نیشتمانێکی هێمن و
بێ دوژمن و
سای سامالْی دادم دەوێ
بەری ڕەنجی
بازووی گەنجی
فریادی فەرهادم دەوێ
نەوەیەکی شیرین داری
بەختیاری
گەشاوە و ئازادم دەوێ
سروەی بەهاری سەربەستی
گولْی لێوی نەتەوەکەم گەش کاتەوە
ناز و ڕاز و خۆشەویستی
پەڕەی نوسراوی ناکۆکی هەلْداتەوە
خوێناو ڕشتن
ببڕێتەوە و بڕوات و سەر نەداتەوە
ناسۆر چەشتن
دلْ و دەروون تاریک و ڕەش نەکاتەوە
••••

کە دەبینم .. یان دەبیستم
لە چەند بستە زەویەکی ئەم زەمینەی
جێی ئەو " حەوا " نازەنینەی
کە بابە ئادەمی ویستم
پێکدا دانە
یان راو نان و
یا قۆڵ بەستنی ناو زیندانە
وەکو ڕووی دا لە ڤێتنامدا
وەکوو ڕووی دا لە هەواری پێستی ڕەشدا
ساوا لە کۆشی ئارامدا
لەبەر تریفە و سایەقەی چاوی گەشدا
بۆمبا بارانی بۆردومان لە پڕێکدا ..
دەیانشێلێ بەسەر یەکدا
لە ئەنجامدا
ئاگر لە فرمێسک و زامدا
گڕەی مەرگ .. مەرەکەبێکی خوێناوە
دەبێ بە دێڕە هۆنراوە
بۆ نەوە کانی داهاتوو
دەبن بە پەند و سەرچاوە
••••
یان لە لوبنان و ئێران و فەلەستین دا
لە نوێنی خەوی شیرین دا
مەرگی ناکاو
دێنێ شاڵاو
بێ کسپەی سۆز و بەزەیی
لەش دەکێڵێ
لاشەی داخ و شپرزەیی
جێدەهێڵێ

هەستی مرۆڤایەتی ناو هەموو دڵێ
پێیێ دەکولێ
هۆنراوە ی شۆڕشگێڕانە هەڵدەقولێ
••••
ئەی چۆن نەوەی
کوردستانم
کە ئاگری هێرش دەیبا بەرەو نەمان
هەستی نەتەوایەتیم و دڵ و گیانم
نایەنە ژان !
چۆن دەروونی پڕ بەزەیی و خۆشەویستیم
نایەتە جۆش
چۆن ڕووحی تینووی سەربەستیم
نابێ پەرۆش
چۆن هەڵناڕێژم ئەفسوسم
چۆن هۆنراوەی بۆ نانووسم
کێ حەز دەکات ، مەرگی برای خۆی ببینێ
کێ دەیەوێ ، گۆڕ بۆ کوڕی خۆی هەڵکەنێ
کێ پێی خۆشە ، ڕووی نازدار و نازەنینێ
وەکوو نەرگس گەشە نەکا و پێ نەکەنێ
کێ حەز دەکات
گوێی لە دەنگی سنگ کوتان و ڕۆڵەڕۆ بێ
کێ دەیەوێت
مایە پووچ و ژێر چەپۆک و ڕەنجەڕۆ بێ
کێ پێی خۆشە
برای هاوسێ و هاوڕیشە و خوێن
دەستە و یەخەبۆ یەکتر بێن
ئەو کەسانەی کە حەزدەکەن بەم جۆرە بین
حاشا نەوەی ڕاستەقینەی خاک پەرست نین

بە هەڵوێست و بە کردەوە
نین بە تەنگ نەوەی کوردەوە
••••
کزەم ناوێ ، بزەم بەنێ
پشکۆی سووری دڵ داخکەر و لەش ڕزێن و
چزەم ناوێ .. بزەم بەنێ
دەنگ و باسی گیان تەزێن و
هاوار هێن و هەست ڕزێن و
سزام ناوێ ، بزەم بەنێ
لە بت و خوای ئەهرەمەنی بارەگای جەنگ
لە تۆپ.. تفەنگ
پاڕانەوە و نزام ناوێ .. ووزەم بەنێ
لەناوچوونی مام و برا و خوارزام ناوێ بزەم بەنێ
••••
کاک و برا
پۆڵا و ئاسن و باروتی بازاڕی چەک فرۆشەکان
دوژمنی جگەرگۆشەکان
مەدەن بە پشتی یەکترا
لە وولاتی کوردستانی دایک و باوک و برا و خوشکا
ئاسایشی گشتیم بەنێ
با بووکی ئارام جێ خۆشکا
تا .. زاواش بادەیەک نۆش کا
ئاشتیم بەنێ
••••
بزە و زەردەخەنەم بەنێ
دڵنیایی
ڕۆشنایی
ئاشنایی

لە هەموو نەتەوەکانی ئەم عەردەم بەنێ
بەبێ جیایی
••••
زەردەیەکی ئەم بەهەشتی
دۆڵ و دەشت و هەردەم بەنێ
بێ خەم گەشتی
سەر سەرچاوەی سای ئەم شاخ و بەردەم بەنێ
دەچمە ژێر دارە بەنێ
شیعر دەکەم بە چیمەنێ
کاروانسەرا وڕاگوزار بێ
لەگەڵ گشتا پێ بکەنێ
••••
مژدەم بەنێ
مژدەی قەتماغە و سارێژی ئەم برین و دەردەم بەنێ
مژدەی چارەیەکی دژی
یەکتر کوژی
بزە و خەندە و زەردەم بەنێ
دەبا گریان ژییر بێتەوە
دەبا نەفام (ژیر) بێتەوە
چاو هەڵبڕێ و
دەنگ هەڵبڕێ و
پێبکەنێ ..

سڵەمینەوە

١٩٨٣

بەڵێ بۆم دەرکەوت
کە وا دڵ بۆ دڵ ئاوێنە نیە
پاشگەز بوومەوە
کە دەمگوت کەست لە وێنە نیە
هەڵە بووم چونکە تۆشم وەکوو خۆم
بە ساکار زانی
گێل بووم ئەودەمەی تۆم بە جێگری
دۆست و یار زانی
خۆشم دەویستی و ڕازی دڵەکەم
لای تۆ دەدرکاند
چاوی سەرنجم کە تێ دەگرتیت
نەم دەتروکاند
لە چاوەکانتا بەدیم دەکرد ناز
بێگەردی ، جوانی
لە بێدەنگیمدا ترپە و لێدانی
دڵ دەیدووانی
پێم خۆش بوو وەکو
نزیکترین کەس لە لاتەوە بم

بۆ دۆزەخیش بێت
لەگەڵتا بم و بە دواتەوە بم
پێم خۆشبوو ماڵمان
لەو گەڕەکە بێت تۆی لێ نشینی
ئەڤین ڕێژی کەیت
شۆستە و شەقام و ئاسمانی شینی
لە هات و چوون و سەرهەڵبڕیندا
تۆم لێ دەرکەوێت
دڵم پرشنگ و خورپەی خۆشبەختی و
خەندەی بەر کەوێت
بەڵام داخەکەم
لە هەڵوێستێکدا
ئەم دڵەت ڕەنجاند
ئێستاش سەرسامم
چۆن ئەو ڕەفتارە نامۆیەت گونجاند
بۆم دەرکەوت سینەت
پڕە لە کینە و ئاڵۆزی و گرێ
بە پێچەوانەی ڕەزی سینەی من
میوەی ئەوین و سۆز و ئەندێشە نەبێت نایگرێ
ئەم زەمینەی من

نه و نه

١٩٨٤

نه خونچەیەک بۆم دەپشکوێت
نه ئاوازەیەک بۆم دەدوێت
هەر خەمە و چەکەرە دەکات
لە وێرانە کەمدا دەڕوێت
هەر چارەی گرژ و گرانە
لەلام درێژ دەبێت دەنوێت
نه تەمەن گەشەیەک دەکات
نه گەشتێکیشم بۆ دەلوێت
••••

ماڵەوە دۆزەخێکە بۆم ..
جۆش دراوە پڕە لە سوێ
گوێزانێکی تیژ دەمەکەی
هەموو جەرگی کردووم توێ توێ
بێجگە لە درشت ، لە بێ پێز
ووشەی ناسک ناگاتە ، گوێ
ووڕ و کاس و گێژی کردووم
جیاواز نیە لام کۆن و نوێ

نه شیعریکم بۆ دەنوسرێ و
نه دەزانم چیم دیوه ، دوێ
نه یانەش دەچم ، نه مزگەوت
ئەی خودایه ، ڕوو کەمه کوێ ؟!

گەشە

١٩٧١

فرمێسی ڕشتە سەر پێلوو .. دیدەم
لە مژدە و گەشەی گەڕانەوەی تۆ
بەخێر بێیتەوە سەر دڵ و دیدەم
ئەستێرەی وون بووی هەڵهاتوو لە نۆ
••••
بەخێر بێێتەوە .. ئارامی هیوام
سامالّی ژینم تریفەی تێکەوت
ئەو هەوری خەمەی دووریت پێیّ دەدام
لەهەڵ هەناسەی تەزیودا ، سرەوت
••••
با ئیتر دەستی خۆشەویستیمان
بئالێتە ناو گەردنی پاکی
تەختی کەین کۆسپی ڕێی سەربەستیمان
بەرەو نەورۆزی ئاسۆی ڕووناکی
با مێژوویەکی پیرۆزی بێگەرد
بە پێنووسی دڵ بنووسینەوە
ئاوێنەی سەوز و سور و سپی و زەرد
لەناویا یەکتر بناسینەوە
••••

پەرێز و جۆگە و چەمی خۆمان بین
هەمیشە بەهار خۆی لەبەرمان کات
خۆمان خەمخۆری خەمی خۆمان بین
نەیار نەتوانێت ، لەیەکترمان کات

تێبینی :
سانسۆر بۆ کۆمەڵە شیعری (لە ئەلبوومی یادگارا) قەدەغەی کردبوو لەگەڵ هەندێکی تردا.

لیژنە دار

١٩٨٣/٩/٢٢
کارگەی شەکر

لێم گەڕێن ئەمجارە نۆرەم هاتووە پشکۆی هەجوو
تووڕ دەمە ژێر لیژنەداری ترسنۆکی ووشکەجوو
خۆ ئەوەندەم ئۆقرە گرت تین و وزەم تێدا نەما
مەرجە لیژنەی دار بکەم ئەمجا بە پەند و سینەما
مەرجە لیژنەی دارەکان پەل کەم گوریسیان تێ بنێم
بیکەمە بارێک لەژێرباری مەزاتا دای بنێم

لیژنە داری خواری بێباری بناری ئەم چەمە
بوونە دار عاسا و لە یاسا عاسی بۆ گاڵتە و گەمە

بوونە فتوا بێژ و دەم ڕاستی ئەم و ئەو بۆ ، فشە
نوختە باز و نوختە دز هەم نوختە هێنن بۆ ، فشە
کوان چل و شەش نوختەکەم نەختێک لە خوای ویژدان ترس
بیست و سێ ساڵە لە ڕەنج دانام و ڕەنجام بێ پرس
خاڵەکانم چوونە ناو کام کونەوە بمدەنەوە
خۆ ئەگەر بوون ، بە پەڵەی ناو چاوەوە لێی کەنەوە

بۆچی لاناچن لەناوچن گەر کەری ئەم بارە نین
لووتی خۆتان ڕەش کەن و دەرچن ڕەوای ئەم شارە نین
خێر و بێرێکیش بە دەستی ئێوە بێت با هەر نەبێت
کەس لە پڕمەی ئێوە تێناگات ئەگەر بێ و کەر نەبێت !!

بۆ : ع . میدیا

١٩٩/٩/٢

لە گۆماوی دەم شەپۆلی پەنجاکان دا
پەنجەکانی عەین م دەدین مەلەوان بوون
کچە ماسیی ووشەی ناسک و بزێویان
دەردەهێنا
لە نوسینگەی ژین و شەفەق و هیوادا
ژنی ژان گرتووی ژوان بوون
••••
لە ڕەهێلە و شەستە بارانی هەناوی شەستەکاندا
کە هاوارە هەوری تووڕەی کوردایەتی دای کردبوو
بوو بە میدیای مێژووی نوێی سەرهەڵدانەوە
یەکێ بوو لەو چەخماخانەی وەکوو خەنجەر
دەچەقینە جەرگی داگیر کەرانەوە

ع . میدیا : عەبدوڵڵا میدیا چیرۆکنووس.

سواڵ

١٩٧٢

به شه‌یدایی له دووت هاتووم له دووریٚ
له ژووروی ژووره‌وه هاتووم
گڕ و کڵپه‌ی ده‌روون بۆته ته‌نووریٚ
به ژان و ژووره‌وه هاتووم
••••
هه‌ژاریٚکم ده‌له‌رزم کفت و ماندووم
مشوریٚکم بخۆ ، جوانیٚ مشووریٚ
په‌نا و داڵده‌م بده تاکو نه‌مردووم
خودای گه‌وره به ڕه‌حمه و لیٚت ده‌بووریٚ
له ئه‌و دنیاش له پرسی خیٚر و شه‌ڕدا
فریشته خۆی به باڵاتا ده‌دووریٚ
له ئه‌و پردی " سیراتول موسته‌قیمه " !
به ڕاکردن له ته‌کتا ڕاده‌بووریٚ !
به‌هه‌شتت پیٚ حه‌ڵاڵ ده‌کریٚت سه‌راپا !
ده‌چیته ناو " عه‌جیب قه‌سر و قسوریٚ " !
له جۆگه‌ی شیر و هه‌نگوینی بنۆشه !
به باخی پڕ له میوه‌یدا وه‌سوڕیٚ !
له‌ویٚ پیری نیه هه‌ر جوان و گه‌نجی !

چ غولمانێک بفەرمووی دێتە ژوورێ !
دەخێرێکی مەزن بۆ خۆت بنووسە
هەتا فەرقی نەمێنێ " خوار " و " ژوورێ "
بە ماچێکیش ئەگەر تاسەت شکاندم
نەکوو حۆری ، دەبیتە پارچە نوورێ

- M -

ئەی خاوەنی " ئێم " ـە کە
ڕوویەکیش لە " ئێمە " کە
دەزانم یەکەم پیتی ..
بە بەرەکەت و پیتی
ناڤەکەتە ئەو ئێمە ..
ماوەیەکە نیشانەی
ڕۆژانەی سەرە ڕێمە
نازانم ئاخۆ " ماری "ت
" مەهاباد " ی " مانمیت " ی
بەڵام ئەوەی گرنگە و
جێی تێرامان و ئێستی
سەرنج ڕاکێشەر تری
لە وێنەی " مۆنالێزا " و
پەیکەری " نیڤەرتیتی "
دەشزانم پەپوولەی ئێم
گەردنی داخستوی لێم
لە ژێر ئەو ئێمە شەوە
دوو ئێمی کەش هەڵنیشتوون
دوو گۆی بێ گفت و گۆیان
گرتۆتە نیگاکانی
ئەوانەی بەرامبەرت

خۆشبەختانە دانیشتوون

••••

بێگومانم کە دەستم ناگاتە ئەو ئێمانە
چونکە بە تەنها موڵکی باخەوانی خۆیانە
بەڵام دەڵێم داخۆ کەی
ساوایان پێ ژیر دەکەی
هەزار خۆزگەم بەو "ساوا "
بەختەوەر و شادانە

نەفرەت

کە جێت هێشتم شکستانە ، لە پاشا
لە پای چی دوای دە ساڵ ، پردی تەماشا
کە تۆ پەیمان شکاندن نەیهەژاندی
لە پەیوەندی پتەو کەوتیتە حاشا
کە تۆ گورزێکی گەورەت داوەشاند لێم
نەیارێکت لە جێگەم کردە پاشا

کە تۆ هێند بێ ئەمەک دەرچووی بە بێ هۆ
لە پاداشی ووشە و کرداری باشا
کە تۆ ئێسک و پروسکت تێک ترنجاند
لە شاباش ومەزاتێکی بەلاشا

ئەوەی هەڵوێست و ویژدان بوو فرۆشتت
لە پێناوی ترومبێل و مەعاشا
برۆ نەفرەت لە تۆش و زۆری وەک تۆش
نەتانبینم لە گۆشەی لابەلاشا

تێبینی :
لە ساڵی ١٩٧٩ یان ١٩٨٠ نوسراوە.

شلێر

١٩٨٢/١/٤

بەس بە تەنها لەگەڵ تۆ دا ، دانیشم
ڕەزامەندی چەپۆک پێدا دانیشم
ئەگەر هاتوو ماچێکت پێشکەش کردم
بە سیخورمە با بشکێ ددانیشم
من ئەگەر تۆم خۆش نەوێت لە بەرچی دێم
خۆ خاوەنی خانە و دیوەخانیشم
بۆیە ئەگەر بشمکەیتە دەرەوە
هەر ، دێمەوە کوشتەی سزا دانیشم
ئەگەر ووتیان تۆ هاوسەری خۆت هەیە
دەڵێم بەخوا شێتی شلێر خانیشم

بەرگدروو

١٩٨٢/٦/٢٥

لە چاوانتا سۆزێکی ئەڤین شک دەکەم
بەو تروسکەیە فرمێسکم ووشک دەکەم
کە دێمە لات گرێکانم ، دەکرێنەوە
خەمەکانم لە سایەتا ، دەتوێنەوە
کە بریقەی تریقەکەی تۆ لێم دەدا
لەو دەمەدا لێوت گرم تێبەر دەدا
کە گوێ بیستی دەنگی ئامێری درووتنم
وا دەزانم لە گەشتێکی ناو دەروونتم
دە زوو گفتێکم پێبدە و جێ پشووم بە
دەزوو پێکە و بە دوو تەقەڵ زام درووم بە
بە هیوام کە با ئەو دڵەی بۆت لێدەدات
بێجگە لە خۆت کەس لە پەنجەرەکەی نەدات
با مەقەستی هیچ کەسێکی تر نە ناسێت
کێش ناحەزە بەم هەواڵە با بتاسێت

نوێ خوازی

١٩٦٧

شۆڕش .. بەسەر هەموو دام و دەزگایەکی
تێک قوپاوی گەند و کۆن دا
بەسەر هەموو ژەنگ و ژاری دەرگایەکی
داخراوی گرژ و مۆندا
••••
بەسەر هەموو دیمەنێکی ناڕەسەن و ناشیرین دا
بەسەر هەموو ئەو کۆسپانەی
کە دڕکەزین لە ڕێی –ژین –دا
بەسەر هەموو ئەو تڵپانەی
سەرچاوەیان لێڵ کردووین لە دێرین دا
••••
نوێ خوازەکان .. چاو هەڵبینن
پاچ و تەور و مەشخەڵ بێنن
با ئەو دیوارانە تێک دەین
داری گەندەڵ ببڕینەوە
چاوی ڕیپۆقاوی کوێر کەین
چڵک و پەڵە بسڕینەوە !
با سرودێکی نوێ .. بێژین

نەوەی ئاییندەی پێ فێر کەین
نەمامی تازە بنێژین
برسیەکانی پێ تێر کەین
••••
چلوولەیەک لەو ئاگرەم بدەنە دەست
تا خەرمانی فێڵ و کینە و تاوانکاری
بسووتێنم
بەو تەوراسەش دەست و قۆڵی درۆی ئەنقەست
بقرتێنم
سەپێنەر و .. داگیرکەری گەلی ژێر دەست
بتۆقێنم
••••
دەسا شۆڕش بەسەر هەموو
پەرژین و کۆسپ و کەندێکدا
بەسەر هەموو بت پەست و
کۆنە پەرست و گەندێکدا ..

ئار بەبا

بانە / ١٩٩١

لە بەرانبەر ئاربەبا دا
ویستم هەرچی گەردی خەمە
هەمووی بدەم بەدەم –با – دا
گەلێک پەپوولەی ناسکی شیعری ڕەنگین
گوزەر دەکەن بە سامالّی فراوانی
هەست و یادا
ئەی ئاربەبای بانەی وولاّتی ئازیز و
خانە خوێشم
لانەی پشت و پەنا و سایەی
قەوم وخوێشم
لە پەرێزتام
وەکوو ساوایەک دایکمیت لە ئامێزتام
هەناسەکەم دەنێم بە هەناسەتەوە
باوەش دەکەم بە ئازار و تاسەتەوە
دەژیم لەگەڵ ژانەکانما ، ژانە کانتا
چاو دەگێڕم بە نیگاری بن بناری شانەکانتا
پۆپەشمینێکی بەخۆدا داوە و
خۆی لێ ڕاخستوە
نەک هەستی من

سروشتیشی هەژاندووە
هۆ ئاربەبا
هەژارێکی ئاوارە بوو کە لە هەستی
پاک بەولاوە هیچ شک نابا
ئەویش ڕشتەی چەند ووشەیەکن ڕازاوە
دەیکات بە ملوانکەیەک و
دەیکاتە گەردنی کەشت
یان گوڵاوی گوشراوی گوڵباخچەی باوەشت
بە ئەشکەوە دەیپرژێنێتە ڕووی گەشت
وەکوو ساتەوەختی ئێستە
کە دانیشتووم لەگەڵ هاوڕێ(درەخشانی) " ۱ "
لە پەنجەرەی باڵاخانەی بەرانبەرتا ..
وێنەکەشت دەچنم بە تاڵە پەخشانی
ئاڵ و واڵاو
دەیدەم لە سوخمەی بەرۆکت
شۆڕ بێتەوە بە کەمەرتا
●●●●
هۆ ئاربەبا
دەم ، لێو بۆ ماچی تۆ دەبا
نیگاش وەکوو وێنەگرێکی خێرایە
شاڵاو بۆ جوانیت هەر لە ناوچەوانەوە
بە گەردن و سنگ و سکا
تا قول وقاچی تۆ دەبا
●●●●
هۆ ئاربەبا
سوپاس بۆ پەنجەرەی هونەری
وورده کاری ..
کردگاری

کوردستانی سەرتاسەری ..
کەوا بەم جۆرەی نەخشانی

••••

منیش دەبا
لە ئەلبوومی یادگاری
ساڵ و مانگ و هەفتە و رۆژدا
ناونیشانی
شیعرێکم بیت لە دیوانێکی دوا ڕۆژدا
ڕەنگ باتەوە و لە ئەدەبا
هۆ ئاربەبا

" ١ " کاک سەعدوڵڵا (درەخشانی) ، خانەخوێمان بوو لە ئاوارە بوونەکەدا ، وەک هەموو خانەوادە بە ئەمەکەکانی تر کە ئاوارەکانیان لە ئامێز گرتبوو.

بۆ " داستان"ی کچم

١٩٨٣/٨/٢٢

داستان .. داستان
چیرۆکە کورتە .. باڵاکەم
شیعرە دوور و درێژەکەم
پەخشانە ئاڵ و واڵاکەم
ئەفسانە زۆر بە چێژەکەم
شانۆگەرییە کۆمیدی و تراژیدی
پێکەنین و گریانەکەم
گەرمیانەکەم ، کوێستانەکەم
شائومێدی
ژیانەکەم ، داستانەکەم
••••
ئەم ئێوارەیە بە تەنیام
بێ تۆ بێ تیشک و بێ کەڵکە
هەموو دنیام
بیرت ئەکەم
بیرکردنێکی خواکردی
زۆر بە ووردی ..
کە بەیانی بە جێم هێشتی

نوستبووی ماچم نەکردی
نەوەک بە ئاگا بێیتەوە و
ماوەم نەدەی بچم بۆ کار
دوا نیوەڕۆش ئەرک و ئێشک
بوون بە بێگاری بەرپرسیار
••••
دەزانم ئێستا دەزانم گوزار دەکەیت
لە دوورەوە ڕێبوارەکان بژار دەکەیت
کە دەرکەوتم مژدە بەری
بۆ زریان و بۆ هەستیار و بۆ هاوڕاز ی
شێوە پەری
پەنجەی ناسک درێژ کەیت و
بۆلام ڕاکەیت
باوەشی پڕ تاسەم پیاکەیت
••••
داستان .. داستان
ئەڵقە پیرۆزەکەی دەستم
جگەرگۆشەکەی چوارگۆشەی
دڵ و هەستم
نیشتمانە.. بچکۆلەکەم
هاوڕێم ، جەرگم ، بەرخۆلەکەم
گەورەم .. کچە بچکۆلەکەم
کۆرپەم داستان
دڵم ، چاوم ، گیانم ، هەستم ، بێ ڕاوەستان
لە بیلبیلەی چاوی تۆدان
لە قژی کاڵ و ئەبرۆتان
سروە و ناز و پرشنگێکن
لە هەناسە و

لە گفتوگۆ و..
.. ڕەنگ و بۆتان
••••
لە دڵە بچکۆلەکەتان
لە دەمە ناسکۆڵەکەتان
لە لامل و گۆنا وچەناگە و سەرلێو تان
لە دەست و پەنجەی نەرمیلە و خنجیلە و
تووڕە و بزێو تان
••••
شەپۆلەکەم
کچم ، پەپولەکەم . چۆلەکەم
هەی پەڕەسێلکەم کۆترم ..
یەکەم قوتابی پۆلەکەم
خۆ تۆ تازە سی و سێ مانگی
بێ ناوبانگی
من چوارسەد و هەشتاو سێ مانگ
خەم ڕێژ ترم
دەزووی تەمەن ئاڵۆزاو و درێژ ترم
بەقەد جیهان
سزا و ئەندێشە چێژ ترم
کەچی هەرچی تۆ بیفەرمووی
سەر لە ڕێتام
ڕووکەش و ناوەرۆکتم
بەندەیەکی لەش سووکم بۆت
لەبەر پێتام
گەورەتم و بچووکتم

ڕەش و سپی

١٩٨٣

پێست و ددان
وەکوو بەفری سەرکەل سپی
منیش لەسەر پەڕەی سپی سپیم نەهێشت
ڕووت سپی بێت
ئەی نەرگسی پاو پەل سپی
وەک ئەم ڕەشە هەناسانەت بە سینەم چێشت
••••
ڕەشم بەرەو سپی دەچن
بەڕیز تاڵ تاڵ
هێند ڕوانیە چەپکە بزەی سپی چاوکاڵ
تێر نابم لێت
ئەی گەردن بێ گەردی سپی
ئاخ بۆ بەختی ڕەشم بەشم
نەیدی سپی

چاڤ و ناڤ

١٩٨٢

دەڕوانمە هەر شوێنێکت..
لە چاڤ دەچیت
بێ چاوێنی بیت چەند گەشیت
لە چاڤ نەچیت ؟!
ناڤت لەم شارە خۆشترین
ناڤە لای من
دوا داوامە لەناوا بی و لەناو نەچیت
●●●●
ئەوی ناڤی ناوی لەناو ناڤاندایە
ناوبەناوێ نەبێ بێ تۆ ناڤی نایە
ئەوەی ناڤی ناوی نامەی ناوداری نارد
دڵنیایی و ئەڤینداری بە من سپارد
●●●●
هەر ئەو ساتەی کە تۆ ناڤی خۆت پێ بەخشیم
هەستی بیستن هەموو گیان و لەشی گوشیم
لەو کاتەوەی
ناڤەکەی تۆم لە سەردەمە
بووی بە چاوگەی
داستانێکی ئەم سەردەمە

وەرامێک

١٩٨٦

تەونی ئاڵۆزاو ڕاهێڵێک
لە شەپۆلی
ژمارە چەندی هەر هێڵێک
لە ئێستگەی گوێ گری پۆلی ..
کام نامە خانە و چاخانە و یانە و کۆشکێ
لەهەر گۆشە و گۆڕەپانە و شەقامێکدا
سەرچاوەی کام بیر و مێشکێ
لە گەرووی هەر نەفامێکدا
لە کوشنی دوا مۆدیلی
ماشێنی کام ئەفەندیا
لە دەم و دووی ویژدان دیلی
کام سێ ڕووی لەسەر سێ پەتی سێ بەندی یا
بەهەر جۆریک .. بکرێت باسم
بێ دەربەستم
چونکە خۆم خۆم چاک دەناسم
ویژدان حەساوەی سەربەستم
••••
لە ئاکامی

هەر هەڵوێستێکی ئازادی
سەر بە نەتەوەی ژێر دەستم
کە بە ئانقەست و بێ دادی
مقەست کاری و ڕەش و ئاڵۆز و ئاوەژووی دەکەنەوە
ووتەی چەوت و چێڵ دەکەن و دەکەنەوە
چاوگەی ڕاستی لێڵ دەکەن و دەکەنەوە
بێ دەربەستم
بە تۆزقاڵێ
بیری کوردانەی مەردانەی ناخی هەستم
ڕانا ماڵێ
خۆشەویستیم بەرامبەر هەر
ساوا و گەنج و
پیر و کیژ و
کوڕ و کاڵێ
دەشت و شاخ و
گوند و شار و
گرد و یاڵ و
ڕەز و باخ و
کشت و کاڵی
داناماڵێ
خۆشەویستیم
بەرامبەر ووشەی ڕەسەنی کورد و کوردستان ناناڵێ
بە مسقاڵێ
دەنگی ماندوویی نابیستی و
ڕەنگی کۆتایی ناناسێ و
ڕستەی ناڕەزایی .. ناڵێ و
ناڵێ و ناڵێ
••••

هەرچی بێژن ..
کام تیری تیژی ژەهراوی بهاوێژن
نا پێکن پێی
ڕێی بە ڕێ و جێی
هیوای هەستم
بە هەر جۆرێ بکرێ باسم
بێ دەربەستم
چونکە خۆم .. خۆم چاک دەناسم
ویژدان حەساوەی سەربەستم

ئـەوین

١٩٩٨

A

ئـەوینت
وولاّتێکی ناو لـێ نـەنراوی
ئـەوەنده بـەرین و فراوانـە
نازانرێت
دەگاتـە کوێ سنووری
هیـچ ئـەندازه و پێوەرێک
لـە وزەی دا نیـە نـەخشـەی
مـەودای نزیکی و دووریی
ڕۆژهـەلاّت و ڕۆژ ئاواو
باکور و باشوری
پێوانـە و نیشانـە کات
تا لـەوەو دوا بناسرێت
ئاشکرا بکرێت
وولاّتی ئـەوینت

B

ئـەوینت
جیهانی بـە هـەناسـەکانـەوە
بـەستۆتـەوە

هەستی مرۆڤایەتی
لە جەستەمدا تواندۆتەوە
ئەوەندە گرد بۆتەوە
گران بووم و
نا سەنگێنرێم
بۆیە هەموو مرۆڤێکی
ئەم سەرزەمینەم خۆش دەوێت
بێجگە لەو نامرۆڤانەی
تەنها هەر خۆیان خۆش دەوێت

نیان

پەخشان

٤

١٩٩٨

ناڵێم بەجێم مەهێڵە
ناشپاڕێمەوە بڵێم
لەگەڵمدا .. نیان بە
بەڵام ئەندێشە و تاسە و
یادگار و ، هەناسە و
ئازاری لێک دابران
بۆ منیان جێ مەهێڵیە
لەگەڵ خۆتدا بیانبە

٤ / ٢٤

پێشکەشە بە شاری قەڵادزە

ـ ١ ـ

شاری چەندان جار نیشانگەی
زرمە و گرمە وقرمەی پێکان ..
هۆڵی پیشانگەی
بە تابلۆی
دوکەڵ و ئێسک و خوێن کێشراو
••••

ئەی شارەکەی چەند جار زامدار
ناڵێم یەک و دوان و سێ و چوار
بەڵکو چەندەها جار پێکراو
بارووت بە گەروودا .. کراو
ڕۆڵە بە نهێنی براو
بە ئاشکرا شەهید کراو
بە دەست ئەژدەهاکەکانی
وێرانە خوازی سیا ڕووی
ئاشتی و ئاسایش دزەوە
پارێزەرانی ڕیسوایی و

پیلان دۆزی درۆ درووی
ڕاستی خزێنە درزەوە
●●●●
ئەی شارەکەی چەند جارێکیش ئازاد کراو
دیسان داگیر دەکرایتەوە و دەخرایتە داو
هەر کەسێکیش کە هەستێکی دەر بڕیبێت
ئەوا دەگیرا و دەکوژرا و
لە چاڵێکدا فڕێ دەدرا و
دەسووتێنرا و
بلدۆزەریش ئامێرێک بوو
بۆ ئاوەدانی ژێر زەوی
بە جەستەی خۆبەخت کەران
ئەوانەی سەر ناکەن نەوی
پشکۆن بۆ چاوی بێگانە و داگیرکەران

ـ ٢ ـ

فڕی فڕی قەل فڕی .. نا
فڕۆکەوانی ئەحمەقی
کەللە ڕەقی
ڕەگ لە گەردنی قووڵایی تاوانباریدا چەقیوی
بەزەیی تیا دەرپۆقیوی
بێ هەرچی هەستە هەڵفڕی
ناپاڵمی ڕقی سەرۆکی هەڵگرت و
هەوری بڵندی هەناسەی لێقەوماوانی هەڵبڕی
ڕێی مەرجی گورزی بە زەبری
پێدا کێشان و ئێشانی
بە گورجی بۆ

ئاسمانی کوردستانێکی
ئاشتی خواز و بێ وەی فڕی
بۆ ئافەرینی سەرکردەی
فاشیەکان و .. دالآشە
مەرگینەکانی سەردەمی
قات و قڕی
هەرچی ویژدانە فرۆشتی
چی ناشێ و چی نابێ و لای خوا قەدەغەیە
لە خوا یاخی
بە نرخێکی بێ بایەخی
وەک خۆی کڕی
لە ژێر کەڵبەدا کرۆشتی
هەرچیش سورەت و ئایەتە
لە قورئانی پیرۆزی کردەوە و دڕی
••••
کۆمەڵێک لاوی خوێن گەرم و
باوک و دایک و
فریشتە کیژی ناسک و
منداڵی چۆلەکە ئاسای کردینە قۆچ و قوربانی
بەغداش نیشانەی گەمژەیی
نەک ئازایی
بە بەرۆکی لە تاوان هەڵکێشراوا کرد
چوونکە جانەوەرانە .. نەک
جەوامێرانە .. کەوتنە
قەتڵ و عامی..
لاوان و هەرچی کەوا پێی دەنازێ کورد
چونکە چەندان قوتابی وەک
بورهان شاسوار و هاوڕێ ـ

شاسوارەکانی مەیدانی
ئاسۆی ڕووناکبیریمانی
لە زانکۆماندا شەهید کرد

_٣_

لە هەمان کاتا .. هەلەبجەش
بوو بە لانەی چەندان شەهیدی ڕوومەت گەش
هەڵەبجەش بوو بە نیشانگا و
بە پیشانگای
خوێن و ئێسک و فرمێسک و ژان
بوو بە کارگەی
تاقیگەی چەکی کۆ کوژان
بۆ شاڵاوی توند و تیژی داهاتووی
لەسەر قڕکردن ڕاهاتووی
دەشیان زانی و با ئاگا بوون
کە ویژدانی
جیهان و مرۆڤایەتی
نووستووی نا و هەردوو گوێی گا بوون
چونکە " جاندرا " ی سەرۆکی
جوڵانەوەی ئاشتی خوازان
نەک بێ ئاگا بوو بروسکەی
پیرۆزبایی و دەست خۆشیشی
گەیاند بە سەرۆکی شوومی
خوای شەڕ خوازان
بۆ ئەو مەرگە ساتەی لە پێش ..
چاوی ئەوان دا نواندی
نەوەی کوردی
بەو زامە زۆر سەختانە گەیاند
بە سەدەها دەست و قاچ و ملیان پەڕاند

وەرامی تاوان

١٩٦٧

کەڵبەی تاوان لێوی قینی لێ کرۆشتم
دڕندانە بۆ قەپاڵی ئێسک و گۆشتم
هەوری تاڵی ناوچەوانی گرژ و بێ ڕوونی
تەرزەی لێڵ و چڵکنی وای لێ دەبارێ
داخۆ چۆن بێ زەلکاوەکەی ناو دەروونی
قەیناکا با بەرامەکەی بێتە خوارێ !
فەرموون کامەی بێ ویژدانە بنێرن بۆم
لەناو کووچە و بازێڕ دا با گەمارۆم دەن
فەرمان دەرکەن با ئەشکەنجە و سزا بخۆم
من تاوان بارم زۆردارم چاک لێم بدەن
••••
منی خوێن ڕێژ لەسەر ئەو پیاوانەی کوشتم !
لەسەر ئەو ماڵانەی بڕیم بە نیوەشەو !
لەگەڵ دز و جەردە و ناپاک زۆر دانیشتم !
بۆ لێدان و ئازاردانی تۆ و ئەم و ئەو
••••
لەسەر ئەوەی کۆشک و سەرام پان و بڵند !
پڕ لە باخچە و کەنیزەک و تریقەی خوڕ !
لەسەر ئەوەی هەڵسام بە کاری ناپەسند !

بووم بە چقڵ ، بووم بە ئیبلیس ، بووم بە سیخوڕ !
لەسەر ئەوەی من بوومە هۆی چەند بەرەکی
براکوژیم هێنایە ناو مەیدانەوە
کڕنوشم برد ، بۆ ماچ کردنی مەچەکی
ئەو ناکەسەی .. هەزارانی بڕانەوە !

●●●●

تاوانبارم .. تاوانێکی زۆر گەورەم کرد
چونکە هەرچی ڕووی داهەمووی هەڵەی من بوو !
هەرچی گەردێ نیشتە سەر ناوچەوانی کورد
هەر هی چڵک و قوڕ و لیتە و پەڵەی من بوو

●●●●

فەرموون ، با ئازایەتیتان دەنگ داتەوە
زامارم کەن بە شەق ، بۆکز لەسەر جادە !
هیچ مافێکم نیە من بەم .. وولاتەوە !
هەر هیچ نەبێت ، مەڵێن لە ئادەمیزادە !

●●●●

ئادەمی نیم .. باڵندە نیم .. گیان لەبەر نیم
چونکە مافی گیان لەبەران پارێزراوە
بەرد و تەختە و ئاسنیش نیم ، نازانم چیم
چونکە کوا چی وەکو منی پێ کراوە

●●●●

وەک چۆن تۆپێکی مەیدانی یاری کەران
هێرش بەرانی داخ لە دڵ تێی هەڵ دەدەن
منیش ئاوا بوومە تۆپی هێرش بەران !
وەکوو سوچی من بێ هەندێ کە گۆڵ دەکەن !

●●●●

هەی ئافەرین سەد ئافەرین بەرخوردار بن !
بۆ ڕەفتارێ دەیکەن لەگەڵ نەوەی خۆتان !

جێی سوپاسە ئەو خەڵاتەی داتان بە من
ئەوەندەی تر لام شیرین بوو ڕەنگ و بۆتان
••••
ئەوا منیش بە دڵۆپی ئەشکی سوورم
لێڵی دەکەم دەریای هەستی بێ سنوورم
وەک مەولانا و نالی و حاجی ، سا، ماڵ ئاوا
ئەو ئاواتەی هەم بوو ئەوا دام بە ئاوا
ناخی دەروون با چی تیایە سەرنگوون بێت
ئاوازەکەم وەک چۆن وون بوو با هەر وون بێت

تێبینی :
دوا بەدوای هێرشی نارەوای چەند بێ هەستێکی مرۆڤایەتی ، نوسراوە.

خونچە

لە بێدەنگیدا ئەو کچە
دەم یەک خونچە
بەڵام کاتێک دێتە دوان
دەبن بە دوان

تێر یەکتری ماچ دەکەن و
ماچاو بەچاوما دەدەن و
لە دڵ هەڵدەستێنن قرچە
••••
بەلام .. کچێ ..
بەچی دەچێ
ماچی درۆ لە دوورەوە " ١ "
کە نەوێرم
لێو بنێرم
وەک پەپولە
بنیشێتەوە بە خونچەی
تەڕ و ناسک و سورەوە

" ١ " لە فۆلکلۆرەوە وەر گیراوە.

سێ چاو

١٩٧٠

- ١ -

چاوی ڕوبار
بە برژانگی سێبەری بی و سوورە چنار
لەگەڵ ئاسۆی زەردەخەنەی
شنەی بەیان دا .. تروکا
لەگەڵ شڵپەی دەمەی دەم و چاو شتنی
کچی جوانی تازە بووکا
بە ئاوازی قوڵپەکانی
پلووسکە شمشاڵی .. کانی
کاتی پڕ کردنی گۆزە
گیان لەگەڵیا هەڵتوو تەکا
تۆزە تۆزەش
پوورە هەنگی ، هەستی بە کوڵ
وەکو بۆ گوڵ
وەک بۆ شیلە تێی وروکا
بەکامی دڵ
دیمەنێکی گەلێک شیرین و پیرۆزە
لە گوندێکی ڕازاوەدا

لەناو کۆشکی کوردستانی ئێسک سووکا
••••
لەو چاوەدا
هەناسەم شت
ئەو سێبەرەم کردە پۆشین
بەو ئاسۆیە دوو تاسەم ڕشت
هەستیان گوشیم ..
دەستم گوشین
بۆیە من خۆم دەدەم بەکوشت
ئەم دیمەن و نازدارانەی ناو دیمەنە
ڕزگار بکەم
وورد و درشت
بە ئاوازی سیمفۆنیای زەردەخەنە
دڵشاد و بەختیار بکەم
- ٢ -
کاتێک چاوی کاڵی گزنگ
لە پێڵووی گەل دا تروکا
بزەی پرشنگ
کەوتە سەر لێوی دامێنی لوتکەی چیا
ئەو ئەستێرە بەدبەختەی شەو کە دەگریا
بۆ کوردستان هات بە چۆکدا
زەردەی ئاسۆی وەکو شانە دا لە سەری
کە ساماڵی کردە بەری
هەتاوی کرد بە بەرۆکدا
••••
چاوی بروسکەی بێ تەلی
بەرەبەیان
نیگای هەواڵی بە پەلی

بنکە و ناوچەکەمان گەیاند
– وا لەشکری هێزی دوژمن بەڕێوەیە
ڕوو لە ناوچەکەی ئێوەیە
ئامادەبن –
بەڵام با بێن ، بزانین کێن ؟
ئاوارەی کوێن ؟
وا لاوی قۆز لە سەنگەری قەشەنگایە
چاو لە دەستا
هێز و بڕواش ، لەناو لوولەی تفەنگایە
لەگەڵ هەستا
بۆ دەهەم جار
ملی کەچیان بەسەر شەرمەزاریاندا
ئەدەینەوە
هەر وەکوو پار
گڕ لە دڵی ڕەشی شەوی خۆزگەیان دا
دەکەینەوە
با بێن ئێمە وا وەرامی
بە ئارامی
هێرش بەران دەدەینەوە

– ٣ –

چاوی سروشت
نیگای بە کلی دووکەڵی شەوی تاڵ ڕشت
لە هەوری تانەی سووکی پاڵ
ئەستێرەی ، گیانی بەرزەوە
نمە بارانی کیناوی
بە تەرزەوە
پەنجەی ئارامی تەڕ کردم

هەستی ناسکی سڕ کردم
باخەکەمی بریندار کرد
بەدەم شاڵاوی هەناسەی
ڕەزی گریاوی وەرزەوە
لەگەڵ تاسەی
ڕەنگی گەڵای مێوە زەرد هەڵگەڕاوەکان
وەک ڕوومەتی کچی هەستم
بەد ناوەکان
وەرزی ساڵیان بێ بەهار کرد
بێ چاوەکان
وەرزی ژەهراوییان هێنا
بۆ گلێنەی چاوی گەشاوەی هەڵبەستم
••••
بەڵام چاوی تیژی مێژووم
دانامێنێ
ووشەی ئێستا و پیتی پێشووم
وورد ئەبینێ
••••
سووتووی خەڵوزی پێنوسی دەستی تاوان
کوا بڕ دەکات
دڵی ئادەمیزادی پاک .. هەستی نیان
چۆن سڕ دەکات
دەنگی بە سۆزی ناسکی گەروی بەیان
چۆن گڕ دەکات
چاوی ڕووبار ، چاوی گزنگ ، چاوی سروشت
هەر گەشاوەن بۆ نەونیگای ئاوێنەی گشت

ڕوانگە ژمارە " ١ " ساڵی ١٩٧٠ .

" شیعری پیرۆز "

١٩٨٩

شیعر دایک و باوک و خوشک و برامه
لە شەوگاری تەنیایی دا .. چرامە
شیعر ژەمی قومی ماچی ژوانمە
ڕۆژانەمە و گوژمە ژانی هەژانمە
دڵدارێکی هاو سوێند و هاو بەڵێنمە
دیدارێکی گەشەی تاسە شکێنمە
شیعر کۆرپەی جگەرگۆشەی ئامێزمە
زادەی خەم و زامی عەشقی بە پێزمە
شیعر مێرگی نەرگسجاڕی .. بیرمە
شاژنێکی سپی پۆشی .. ژیرمە
شیعر کەژی توێژ قەرسیلی بژوێنمە
چاوگەی جۆگەی دەماری خوێن بزوێنمە
شیعر گیانی ڕەز و کێڵگە و پەرێزمە
بنکە و قەدی داربەڕووم و دار گوێزمە
شیعر نۆردووی بوخچەی شوانیی سەفەرمە
چۆغەی بەرمە .. بۆ ئەو ڕەنجەی لەبەرمە
شیعر قەڵای دیوار پۆڵای پارێزمە
هۆی مانەوە و تین وتوانا و هێزمە

شیعر شاخ و هەرد و شار و گوندمە
نیشتمانی ئازیز و مەڵبەندمە
کەشتی گەشتی گەردوونیش و دەریاشمە
پەساپۆرت و پێناسی ئەو دنیاشمە
••••
ئەی شیعر دۆست
هەوارگەی لانەی کۆسپ و کۆست
بەلای کابەی شیعرا نەچیت بێ دەستنوێژ
دەست نەدەیتە پیتێکی ئەرخەوان پۆش
کە بازنە گوڵ .. دەبەی بۆ گڵکۆی .. گوڵبێژ
ووشەی شەهید هەرگیز نەکەی فەرامۆش
••••
ئەی دیدەوان
هەی ڕەوان ڕێژی شیعرەوان
کاتێک بە لای شیعرا ڕاگوزارت کرد
بە کوێستان و پایزە هەواری دا
کە تێر سەیری .. جەنگەڵ و نزارت کرد
لە تەک ناڵەی کۆتر و هوزاری دا
کە یادێکی ئاڵۆزاوی یارت کرد
لەدەم داد و سکاڵا و هاواری دا
••••
ئەوسا شیعرت لا دەبێتە باڵا نوێن
خۆ دەبینی لە کام جیهاندای .. کام شوێن
ئەوسا شیعر دەکەی بە ئالای پێشەنگ
لەگەڵ کۆسپی شیعرا دەکەویتە جەنگ
••••
ئەی باخەوان
هۆ هونەرمەندی شیعرەوان

کاتێک قژی پەری شیعر دادێنێ
ئاگادار بە هەڵنەوەرێت .. تاڵێکی
کە ڕۆیشتی بۆ دڵخوازی و خوازبێنی
بەبێ دەسکێش دەس نەدەیتە باڵێکی
کاتێک پەنجە بە شان و ملیا دێنی
ووریابە باڕەش نەبێتەوە خاڵێکی
••••
ئەی بەهرەمەندی دڵ پەشێو
پەری شیعر نە ڕەنجێنیت تووبی خوات
ماوە نەدەیت شیلەی گوڵهەناری لێو
مەگەزی ژەنگ پێوەی بنووسێ و بیخوات
••••

خۆشەویستیت
خۆشەویستیت ژانێکە
تا دێت ڕەگ دادەکوتێت
ژوانت هەژانێکە
ئاوێتەی دڵەکوتێت

-مامۆستا کەریم- "١"

١٩٨٤

کاتێک لە ئاسۆی سوورە قەڵاتا
ئەستێرەی گەشی بیری تۆ هەڵات
لە هەڵکردنی چرای خەباتا
تەم و تاریکی لە تاودا هەڵات
چەوساوەیەکی برسی و ڕەش و ڕووت
چاوی بە ووشەی نانی تۆ دەکەوت
بە تێری دەبوو بە زێڕ و یاقووت
شەوان دڵنیا خەوی لێ دەکەوت

••••

کاتێک هەواڵی کۆچ و کۆستی تۆ
گەیشتە هەست و هەناسە و دڵم
داخورپام وەکوو یەکەم دۆستی تۆ
بۆم ڕانەوەستا قوڵپی بە کوڵم

••••

تۆ ئەو هەستە بوویت چی نهێنیمە
لە کەشکۆڵەکەی دڵی شارمەوە
بە موتمانەوە چیم هەیە و نیمە
لات ئاشکرا کەم نەیشارمەوە

کۆچی تۆ و کۆچی عەزیزی خزم
وای کرد وەک بینی ئاو هەڵ بلەرزم

" ١ " مامۆستا کەریم بەڕێوەبەری قوتابخانەی سوورەقەڵات بوو . لەگەڵ کاک عەزیز محێدین ماوەتی دا لە ڕێی سلێمانی – سوورەقەڵات بە کارەساتی سەیارە کۆچی دواییان کرد ، سەڵاو لە گیانی پیرۆزیان.

سیروانی شەهید "١"

شەممە ١٣/١٠/١٩٩٢

هاوەڵەکەم شەهیدی جوانەمەرگم
کۆچی سوورت ، پشکۆیەک بوو بۆ جەرگم
چ دەستێکی شوومی تاوانکاری بوو
مەرگ و شین و فرمێسک و خوێن دیاری بوو
تۆی لە ئێمە و سێ جگەرگۆشە فڕاند
تۆوی ڕەش و خەم و ماتەمینی چاند
ئەی سیروانی بێ تاوانی ڕووناکبیر
دڵنیابە هەرگیز دەرناچیت لە بیر
تۆ گولالە سوورەی ناو هەردوو کەژیت
وەکو هەموو شەهیدێکی تر دەژیت
یادت لەناو هەستا ، ناوت لەناو دڵا
هەردەمێنن ، لەگەڵ کڵپەی بە کوڵا
ئەو جەردەیەش گیانت کردە ، پێناوی
ڕۆژێک دەبێت بکەوێتە ناو ، داوی

" ١ "کوڕی موحەمەد مەمەندی دانسازە و ماوەیەکیش لە دایەرەی ئاو پێکەوە بووین ، بە ناڕەوا شەهید کرا.

بۆ ئامۆژنە بەهێ

١٩٨٦/١/١١

خوشکێ ، پووریێ، بەهێ دایە ، ئامۆژن
فریشتەکان ، لێوی خەفەت دەکرۆژن
چ کۆچێ بوو ، دەستت لە ژیان بەردا
چ گڕێ بوو ، لە جگەرمانت بەردا
خۆ تۆ هێشتا شەکانەوەی گەنجیت بوو
کەچی بەجێت هێشتین ، بۆ پەلەی چیت بوو؟
ژیلوان " ١ " خەوی بە دیدارەوە دەدی
بۆچ نەوەستای تا خەوەکەی دێتە دی
ئەی شێرپەنجەی جانەوەری مەرگ دۆست
کۆستت کەوێت وەک بە ئێمەت گەیاند کۆست

••••

خوشکێ ، پووریێ ، ئامۆژن ، بەهێ ، دایە
وێنەی تۆمان هەمیشە لە یادایە
ڕەوشت بەرزی و پاکی و دڵسۆزیت گشتی
دەیسەلمێنن وەک فریشتەی بەهەشتی

" ١ " شەهید ژیلوان ی ئامۆزام لە ژووری ئیعدام دا بوو کە دایکی بەو خەم و نەخۆشیەوە سەری نایەوە.

دیارییەکی شیعرین

بۆ لانەی ڕووناکبیر

لانەی هاوڕێم ، لانەی جوان
سۆزی ژێی کەمانی گیان
لانەی لوتکەی ڕەوشت و
باخچەی سینە فراوان
لانەی کچی سروشت و
خوشکی چاوگەی بەفراوان
لانەی شوانی چەوساوە و
سێبەری نە حەساوان
لانەی پەنا و پاڵپشتی
ماف لێ زەوت کراوان
لانەی موتمانەی گشت و
بەری ڕەنج بە بڕشت و
پۆستی داد پارێزەران
لانەی جەربەزەی ژیر و
نگین و ڕۆشنبیر و
شای شکۆی وەفاداران

••••

تۆ نوێترین شۆڕشت
لە ناخدا هەڵگیرساندووم
بڵێسەی هیوای گەشت

بە چەپکە بۆ ڕاساندووم
ووشکە سیمای پایزت
کردمەوە بە بەهار
لێوی زەردباوی زیزت
خستە بزەی گەشدار

••••

تکایە ڕێم پێ بدە
منیش بتلاوێنمەوە
لەم پەڕە ساکارانەی
دۆسێی بەردەستانەدا
لەم ڕشتەی ڕستانەدا
نوێژی داد پەرستیم و
مۆمی خۆشەویستیم و
خۆمی تیا بتوێمەوە
لانەی دڵم ، لانەی شۆخ
نوێ گوڵی شەتڵی باخم
لانەی خەندەی فێنک و
ئاواز و سۆزی داخم

••••

دەشێ ئەم نەهێنیە
چی بێت کە نەدرکاوە
هیچ نیشانە شکێنێ
تا ئێستا نەی پێکاوە
بۆچ هێندە پێت سەرسام و
بۆت بە پەرۆش و داخم
چی دزە ڤایرۆسێکت
بەم شێوە چڕ و پڕە
دابەزاندۆتە ناخم

ئای کە چەند کاریگەر و
ماخۆلیا یەکی دڕە
ئەندێشە و دڵە ڕاوکێی
غەریبیت کوژانمەوە
بروسکەی تروسکەمت
لە گیاندا بووژانمەوە
حەز و خۆزگە و ئومێدت
لە هەستا ژیانمەوە
ساتەکانی تاساوی
هەناسەی دووکەڵاوی
تەنیاییت ڕەوانمەوە
دیدارت گوڵی تینووی
ژاکاوی نیوە مردووی
باخەکەی گەشانمەوە
کە پەپولە ڕەنگاڵەی
ناسکۆڵەی ووشەکانت
لە لێوتەوە باڵ دەگرن
لە سەر هەڵاڵەکانی
گوڵە گەشاوەکانم
ووچانی ئارام دەگرن
●●●●
ئۆخەی ڕۆشن وەجاخم
لە گەرووی سۆز پڕژێنما
هەڵوەرین ئۆف و ئاخم
لە ئەلبوومی یادیشدا
بوویتە نوێترین وێنەی
نیان و بۆشناخم
ڕازاوەترین بووکی

فریشتەی ئێسک سووکی
شیعری پۆشتە و پەرداخم
لەگەڵ دیوە و داستان و
زریان و هاورازمدا
بوونە یەک دەست و پەنجەم
چی ترت بۆ بنووسم
سەرسوورڕماوە پێنوسم
خانزادەکەی هەڵەبجەم

لەندەن ٢٠٠٧/١١/٢٥ کاتژمێر چوار و نیوی سەر لەبەیانی

ڕۆژە

ڕۆژەی گزنگ چاوەڕێم ، لێمان هەڵبێیت
ڕووناکیمان لێڵ دەبێ لێمان هەڵ بێیت
لە پارەوە لێمان دووری و ناتبینم
قۆڵی خەمێک دەستی ناوەتە بینم
تکایە خۆت مەشارەوە ، دەرکەوە
سامالْم ڕوون بکەرەوە ، سەرکەوە
وا تێنەگەیت تۆم لەبەر چاو کەوتبێت
من هەمیشە بەختەوەری تۆم دەوێت
بڕوا بکە من بە ئێوە وە ماوم
ئێوەن باخچەی حەوانەوە و گوڵاوم
تۆ و لانەکەم بۆم داستان و دیوانن
لە هێلانەی دڵ و یادا میوانن
ساتەکانم بێ ئێوە خاکەسارن
لە هەموو جێ و گەشتێکی تر خەسارن
تەنیا ئێوەن سیمام گەش دەکەنەوە
چەپکە شادیم لە باوەش دەکەنەوە
تەنیا ئێوەن تێر نابم لە دیدارتان
بە من بێ وەک مۆم بسووتێم لە دیارتان
کاتێ نیگام نیگای ئێوە دەگەستێ

بە من کات لە جێگەی خۆی ڕاوەستێ
بە من بێ بۆ ئاسمانیش بەڕێ کەوین
وەک ئەستێرەی تەرازوو پێکەوە بین
دەسا خۆت زیز مەکە و زەنگیش دا مەخە
دڕکەزی و زیخ لە نوێنمدا ڕا مەخە
تۆ ئێستاکە وورشەی مانگی چواردەمی
لە دوای لانە ، دووهەم هەڵبژاردەمی
بووکە ئێسک سووکەکەی دواڕۆژم بیت
تا هاتایە تۆ کچم بیت ، ڕۆژم بیت
دڵنیابە تۆ هەر خۆشەویستمی
جێگەی ڕێز و ناز و حەز و ویستمی
لەندەن / ٢٠٠٨

مردن

ئەمە یاسای گەردوونیە
دەبێت هەموو زیندەوەرێ
بە زۆر بمرێ
هیچ یاسایەکی تر نیە
جێگەی بگرێ
وەختێکیش دێت منیش بمرم
چونکە وەرامی سروشتە
بەڵام تکایەکم هەیە لە خوای مەزن
دوای ئەم گەشتە
تەکانێکی تر بۆ عومرم !
تا دانەبڕێم لە چاوەکانی فریشتە
کاتێک بمرم
کە ئەوانەی بە نەمانم بەختەوەرن
پێش من بمرن

کاڵێ و بەفر و بریانی

ئەمشەو بە دووی
بەفری دووی فێبریوەری
تابلۆیەکی فریشتەیی سپی پۆش
دەکەمە دیاری و دەیدەم
لە یەخەی بیرەوەری !
تاکو هەستی بە پەرۆش
هەرگیز نەیکات فەرامۆش

••••

هەر ئەمشەویش بۆ ئاڵۆز بوونی بەخت
ژمارە نۆی دوای دوو سەدەی نارەسەن
بە جەختێکی زەبر خەستی سەرسەخت
دەمداتە دەست " شەست و هەشت " خولی تەمەن !
کە هەر وەک " نۆ " ش
سەر بۆ سنگ دەبات کڕنۆش
چاوەڕوانم داخۆ کەی
دوا قومی دوا هەناسەم بکەم نۆش

••••

کەچی هێشتا پاساری حەز و شیعری لاسارم
نابەزێ و خۆی ناکا بە نابووت
جەربەزەیە و ناپرسێ و ناترسێ

لە مەرگ و لە تابووت
تازە بە تازە دەفڕێ و
دەخوێنێ و دەبزوێ
گەرووی عەشقی سەرلە نوێ
هاتە " دوو " هاتە دووت !
هۆ جوانەکە هێشتاکە
نازانم کێیت
لە کام خێڵ و کام خێزان و خەڵکی کوێیت
هەر ئەوەندە نەبێت هاوڕێ لاوەکەت
بانگی کردیت " کاڵێ " زانیم ناوەکەت
بەس دیداری دوێ ئێوارەت
تاسانمی
بە سەلاری و ڕەووشتت ناسانمی
خەم خۆریت و
بەزەیی هاتنەوەت پێم
وەک گوریسێک
بەستیەوە دەست و پێم
••••
دوو شەویشە لە " دەفر " ی پڕ بریانیت
چێژ دەچێژم ، وەک چێژی سیمای جوانیت
لەتەک باڵە ناسکە پەپولەی بەفرین
بۆ ئامێزی هەستی خاوێنت دەفڕین
وەکو " بازنە " ش لە مەچەکت دەئاڵێین
تا بسەلمێت چەند شەیدای شنەی " کاڵێ " ین
هۆ کاڵێ گیان من لە شیعر بەولاوە
کە لە هەموو سامانێکم بەلاوە
پێناوە
چی ترم نەپێکاوە

تا بە بەلێ بەڵێنم بدایا پێت
فەرشە خشڵم ڕاخستایە بۆ بەر پێت
بەردەرگاشت بۆ بە ئاوریشم ڕێژکەم
ناحەزانت بە حەپەساندن گێژ کەم
هەرچەندە خۆت لە خشڵ و
ئاوریشم والاتری
لە نوێ ترین شیعری جوان
بڵند و بالا تری
بەڵام دەبێت بتکەم بە خۆرە شیعرێ
"کل "ی چاوان شۆرە بی
شای جوانانیش بێت کرنووشت بۆ بەرێ
وەکو لقی شۆڕەبی

لەندەن
٢٠٠٩/٢/٢

عومەرەکان

ئەگەر گەشتێ بکەم بە ..
ناوی " عومەر " ە کان دا
پیاوە بەرز و بە ڕێز و
دڵسۆزە گەورەکان دا ..
ئەوا دەبێ دەفتەرێ ،
کڕنۆش بۆ سەریان بەرێ
زۆربەی زۆریان هاوڕێی خۆشەویستمن
بیریان دەکەم لانەی حەز و ویستمن
بە ئاواتی گەڕانەوەی نیشتمان
دڵ و چاوم ڕوون کەنەوە شێوەیان
تەنها هەر عومەرێک نەبێ
کە مشک و مێش پەرۆشێتی
مەیلی بە کەسدا نا نووسێ
گوایە مەعروفە و دەشنووسێ
نەک هیچ کەسێکی خۆش ناوێ
بەڵکو ڕقی لە خۆشێتی
جا خۆ ئەگەر خودای مەزن
زووتر بیباتەوە بۆ گڵ
دڵنیام زۆربەی نووسەران
کە لەسەر جێ دەخۆن گینگڵ

بەتایبەت ئەو دکتۆرانەی
خاوەن بڕوا نامەی بەرزن
خەمەکانیان دەچن بەرەو فەرامۆشی
ڕادەپەڕن ، دەردەپەڕن
هەڵدەپەڕن
هەڵدەبەزن ، دادەبەزن ،
شەو دەبێتە تەقەی خۆشی

لەندەن ٢٠٠٢

من و پەری

ئێستا هەردووکمان نەنک و باپیرین
بە واتەی هەندێ بە تەمەن پیرین
هەردووکمان دایک و باوکی " دە " بەچکەین
تۆ پێنج و من پێنج
جوار کوڕ و شەش کچ..
چوار چرا و شەش مۆم ..
من لە غەریبی باوکی پێنجیانم
تۆ لە نیشتمان دایکی پێنجیانیت
دەخوازم لە خوا بیان هێڵێت بۆت
بیان هێڵێ بۆم

پیره !

پیرێژنێکی سەر سپی
هەشت نۆ دە ساڵە نەنەیە
بەڵام بۆ رەشێتی قژی
هەمیشە سەر بە خەنەیە
کەچی هێشتا خۆی لا شۆخە
چرچە کانی ڕوومەتیشی
پینە مکیاجێکی تۆخە
خێل دەبیت لای دابنیشی !
٢٠٠٩

شاعیر

بریا هەرچی دەبووم دەبووم
تەنها شاعیر نەبوومایە
تاڵە دەزووم
بە زەنگیانە وشەی ڕەنگیندا نەکردایە
یان هەردەبووم دەبووم دەبا
ماعیرێکی وەکوو هەندێک بێبار و
ماستاوچی و پارەدۆست بوومایە
نەک وەک ئێستا دوای پەنجا ساڵ
نووسین و لەسەری گرتن و
تێهەڵدان و ئاوارەیی و دەستی بەتاڵ
بێ پایە و خانە و دەسمایە !
نانا کفرم کرد تکایە لێم ببورن
زۆر سوپاس بۆ ئەو پێنووسەی لە دەسمایە !
ئەو بیرە پووختەی لە دیوەخانی سەرمایە
نایگۆڕمەوە بە هەزاران
کۆشک و سامان و سەرمایە
بەریتانیا / ٢٠١١

بۆ هەردی

هەردوکمان هێشتاکە " نە بوو بووین "
" نەبوو " بووین
من و تۆ و جەوهەر و فەرەیدوون
" ش " یشمان هاتە پاڵ
بووینە پێنج کۆڵەکە
هەڵگری – کۆڵ – ە کە
نەبەز و ژیریشمان تێکەڵ بوون
" جەلال " و " لەتیف " و " فەتاح " یش
لەگەڵ بوون
ڕووبارە خوڕەکە ئێمە بووین
لە پاشدا چەند گۆل و جۆگەیەک
لە ڕاست و چەپەوە
هەندێکیان لێڵاوی ..
تێکەڵی دامین بوون
••••
چرایەک بە گڕی بڕوامان داگیرسان
من و چەند برایەک
وامان پێشنیار کرد کە ببێت
بە چرای کوردستان

چراکە بە پەنجە و پێنووس و کۆپی شین
چەند لاوێک
ماڵە ژێرخانێکی ناسیاوێک
بوو بووە نوسینگەی تێکۆشین
کەچی لای هەندێ دژ بە مرۆڤ
"کورد کوژە " ناودەبراین

نزایەک !

خوایە ببم ، ببم ببم
بە سەرۆکی کۆمارەکەت
پاسەوانی تەلارەکەت
خوایە ببم ببم ببم
بە نوسەری شاکارەکەت
بە حەشارگەی شکارەکەت
خوایە ببم ببم ببم
بە قەڵەمی دەست و پەنجەت
بە تۆماری ترپەی لەنجەت
خوایە ببم ببم ببم
بە کەیبانووی شڵپەی ماچت
بە شێلەری ڕان و قاچت
خوایە ببم ببم ببم
بە پەپولەی ووشەی دەمت
بە سفرە خوانی بەردەمت
خوایە ببم ببم ببم
بە زاوای بابە و دایەکەت
پارێزەری .. دەسمایەکەت

کەڵە شاعیر !!

کەڵە شاعیرێک !
خاوەنی خەڵات
کات ناوەڕاستیساڵی هەشتا بوو
نەوەک زەندەقی بچێ ، بۆی دەرچوو !
بە مانا .. هەڵات
هەر ئەو بەڵێ ئەو
لە هەندەرانی گەشت و عەشقا بوو
کاتێ " باشوور "مان
بە زەبری بازووی دلێرەکانی
درزە خۆرێکی ئازادی هێنا
بۆ ڕۆڵەکانی
هەر ئەو کەس نا ئەو
کاتێ شەقامی بەردەرکی سەرا و
مەولەوی پان بوو
سەری دایەوە
خۆی کردە خاوەن دەستکەوتەکانی
ڕەنجی ئەم و ئەو !
••••
ناسکە شاعیرێک

چەپکە گوڵێک و شووشە دڵێکی لەناو مشتا بوو
بە گەیشتنی پەنجەی پێ شل کرد
پێی بەردانەوە
بە زوبانی لووس
لە هەموو دۆستە دێرینەکانی
هەڵگەرانەوە !
وەک دوو ترەقەی ناو دەمە قاچان
لەسەر چڵەکان
مەلیان ڕاچڵەکان !
بە شۆستەکاندا گەزۆیان تەکاند
دیداری شانۆ
دانسی کەمان و عوود و پیانۆ
ئەڵقەی ئەڵماس کرد
دوو ئەقڵی کاس کرد
بەرەو دوکان و شەقڵاوە و سەفین
بە گەشتە ماچ و مووچەوە فڕین
دوای دوا پەیمانی دەست لێک بەرنەدان
بوون بە دەزگیران
••••
پشووی باشووری " کەڵ ! " کۆتایی هات
بۆ خەرجی و داهات
نەگەڕێتەوە
ئەو زیانەی بۆ ناگەڕێتەوە
••••
دووهەم " کەڵ ! " بیستی
شوێن ماچەکانی لێوی کەڵێکی تر گەستوویەتی
پەڵەی ماخۆلیا گەیشتە پێستی
تەڵەی پیلانێک بوو بە هەڵوێستی !

وەک شایەرێکی بێ هەستی ڕیسوا
بۆ میدیاکانی دانیشتنی سەر
مێزی مەیخانەی یانەکان دووا
گوێی بۆ ڕانەگیرا
بیسەر دەمی پێ نە بەسترایەوە
لەم دەم بۆ ئەو دەم
لەم چەم بۆ ئەو چەم " ١ "
هەواڵەکانی پێ قۆسترایەوە
تا گەیشتەوە بە یەکەم کەڵی
ئامادەی گەشتی
گەڕانەوەی شار
بۆ زەماوەندی گوێزانەوەی بووک
ناسکە شاعیری جوانی ئێسک سووک
بگەیەنێتە کەشتی مەبەستی
••••
وەک شێتی لێهات
دەمی کەفی کرد
تەوژمی خوێنی بڵند بووەوە
کەوتە هاواری .. ئەو کەتنەم بۆ کرد ؟!
من شیعرەکانم بە میعرەکانی !
ئەو ناگۆڕمەوە
چۆن لە فنجانی بەرماوەکانی
ئەو دا قوم دەدەم !!
چش لەو خەرجی و لەو خەسارەتانە
تازە ئەو بە من حەرامە و نابێت
توخنی کەومەوە
چی دەبێت با بێت !
••••

هەردوو کەڵ هەموو
ئەو یادگارە تفت و تاڵانەی
ڕۆژانی ڕەشی نەتەوەکەیان
لە هەست و یاد چوو
وەک بێ شەڕواڵە بەرەڵڵاکانی کوچە و ناو بازاڕ !
هەردووکیان بوونە بەشێک لە ئازار
لە دەست بڕین و
دڵشکاندن و ئابڕوو تکاندن
ناوی کیژێکی بێوەی زراندن

••••

بەڵێ بە دوو " کەڵ " !
ویستیان سامانی ئەو " ڕەز " ە جوانە
بە گڕی تۆڵە بکەن بە " دووکەڵ "
بەلام ڕەزەکە
ئەوەندە هێشووە شیعری گرتووە
هەمیشەش .. دەگرێ
ئەوەندەش بۆن و بەرامەی نیگای
ئێمەی بۆ چووە
هیچ هێزێ نیە و ناتوانێ کە پەی
بەو ڕەزە بەرێ

لە ٢٠٠١ دا دانراوە

ڕاپەڕین

١٩٩/٣/٧

وا نەزانن کورد هەتا مابێت دەبێت چەوساوەبێت
پێی لە داوا بێ و لە داوادا لە دواوەی دواوە بێت
تا هەتا دابەستە بێت پا بەستە بێت
داردەستە بێت
ژێر چەپۆک و بێ قەوارە و لانە بێت
گەنج و داهاتی وولاتی خۆی بەشی تێدا نەبێت
چنگی داگیرکەر لە بینی گیر کرێت
دەنگی نەبێت
بیدزێت و بیگرێت و بیگروێت
سەنگی نەبێت
بۆ بەگژدا چوونەوەی دژوارەکانیشی بچێت
خۆی کەنار بگرێت لە مەیداندا ، ئەویش تێدا بچێت
وا نەزانن وا نەزانن
وا نەوەی کورد کەوتە خۆی
ڕاپەڕی وا ڕاپەڕی وا ڕاپەڕی
ڕاپەڕی تا خۆی ببێتە خاوەن و خەمخۆری خۆی
تازە وەرزی کۆیلەیی و سەردانەواندن تێ پەڕی
ڕاپەڕی وا ڕاپەڕی وا راپەڕی خۆی بەستووە

هەڵمەت و شالاوی تۆڵە
هێند زەبەند و توند و تۆڵە
دۆزەخێکی خەستی وای بۆ خوێنمژان داخستووە
بەرگری پەک خستووە
●●●●
لاوەکان ، هۆ پیاوەکان چەوساوەکان
ڕۆڵەکان بۆ تۆڵە گورج و گۆڵەکان
چاوەکان چاوگەی چیا سەرچاوەکان
کاوەکان هێز و هەناوی باوەکان

نۆرە ڕاوی گورگی هار و سیخوڕە و گوڕنەتەڵە
تێک شکان و پشت شکانی
دەست بە خوێن سوور بووەکانی ..
بیر گەنیو و گەندەڵە
نۆبەرەی ئابڕوو تکانی
قەڵبە بەعسی قەڵبە قەڵباوی قەواڵە چەپەڵە
دەست وەشێن بن
دەست مەپارێزن هەتا دا دەوەشێن
ئەم نەوەی فاشستانە تەنیا بۆ لەناو بردن دەشێن
گوللە بارانتان ڕەهێڵە و ڕێژنە بن
زامەکانی کورد بە مەرگی خائینان ساڕێژ دەبن

تێبینی : دوای نزیکی دە ساڵ "ساڵی ١٩٩٩ سەرەتای مانگی چوار یان کۆتایی مانگی سێ لە لاپەڕەی کۆتایی "کوردستانی نوێ "دا بلاو کراوەتەوە ئەویش بە هۆی شاعیر و ڕۆژنامە نووس "کەژاڵ ئەحمەد "کە بەرپرسی دوا لاپەڕە بوو ، بەڵام بە داخەوە کە بڵاو بۆوە دیم:
١ – ووشەی " قەڵبە بەعس " کرابووبە " قەڵبە پیاو " .
٢ – ووشەی فاشست کرابوو بە زۆردار.